

De najaarstrek boven de trektelpost “de Uithof” in 2012

Inhoud:

1. De inleiding
2. Resultaten
3. De tellers
4. Het teloverzicht
5. De top tien van 2012
6. De telpost in de media
7. Vogels rond de telpost
8. Tenslotte
9. Het jaaroverzicht van trektellen.nl

Inleiding:

Het is half februari en de merels willen me al enige tijd doen geloven dat het voorjaar er zit aan te komen. Gisteren (zondag 16 februari) werd deze veronderstelling bekrachtigd toen ik las dat er op telpost de Horde, bij Lopik, vier grutto's waren gepasseerd. Ook op het landje van boer Geysel bij de Ouderkerk zit inmiddels een stevige groep; 170 exemplaren. Grijs in het pak en lekker afgetraind maar onmiskenbaar helemaal grutto. Dat is een niet mis te verstane voorjaarsbode die mij noopt haast te maken met de laatste winterklusjes. Ik heb de gegevens van het telseizoen 2012 op een rij gezet.

Resultaten:

	2009	2010	2011	2012
Teluren	47,3	58,35	60,08	61,57
Tellers	10	10	16	15
Soorten	65	74	89	87
Aantal	16667	19610	25768	24428

In 2011 viel er een toename in aantallen te noteren. Die lijn is in 2012 niet doorgezet. Alleen het aantal teluren vertoont een lichte stijging maar de overige categorieën (aantallen, tellers en soorten) bleven, ten opzichte van vorig jaar min of meer constant. De telpost mocht zich verheugen in een bezoek van de KNVV afdeling Utrecht. (Richard, Renee en Leo) Blijkbaar tot genoeg (geheel wederzijds) want meer dan de helft van deze groep kwam later terug. Wat me ook is opgevallen, maar dat valt buiten iedere categorie, dat de gemiddelde bezettingsgraad per telling is toegenomen. Het kwam regelmatig voor dat we er zeven tellers tegelijk actief waren.

De tellers van 2012 waren:

1. René Alkema (RA)
2. Wigle Braaksma (WB)
3. Tienieke de Groot (TG)
4. Jan Haakman (JH)
5. Kees Haakman (KH)
6. Richard Janzen (RJ)
7. Janneke Kimstra (JK)
8. Rene Lommen (JK)
9. Guus Peterse (GP)
10. Hans Peterse (HP)
11. Marian Peterse (MP)
12. Anton Schortinghuis (AS)
13. Tom Schrijvers (TS)
14. Leo Thijssen (LT)
15. Erik Wouda (EW)

Het teloverzicht:

Hieronder volgt een overzicht van het aantal tellingen, de tellers, en de weersomstandigheden.

datum:	telling in kwartieren:	weersomstandigheden	tellers
14-8	6	windstil, grondmist	AS
20-8	5	zuidwest 3, half bewolkt	AS
25-8	10	zuidwest 2, bewolkt, enkele spetters	GP, MP, AS
1-9	10	windstil, half bewolkt	TG, GP, HP, AS, EW
5-9	6	noordwest 2, zonnig, helder	RA, AS
8-9	11	windstil, half bewolkt	GP, HP, MP, AS
12-9	10	west 3, helder en zonnig	RA, AS
15-9	11	west 2, bewolkt	GP, MP, AS, TS
20-9	3	zuidwest 1, regen	AS
22-9	11	noordwest 2, helder en zonnig	RA, JK, GP, HP, MP, AS, TS, EW
28-9	8	zuidwest 3, bewolkt	AS
29-9	12	zuidwest 1, volledig bewolkt	RA, JH, GP, HP, AS
3-10	7	zuidwest 4 a 5, volledig bewolkt, later regen	MP, AS
6-10	17	noordwest 3 a 4, veel regen	WB
10-10	12	windstil, bewolkt, na 10:30 meer zon	RA, AS
13-10	12	zuidwest 2, bewolkt	TG, JH, RJ, MP, AS, EW
17-10	7	volledig bewolkt, regenachtig	RA, AS
18-10	2	geheel bewolkt, enkele spetters	AS
20-10	13	west 2, geheel bewolkt	RA, TG, GP, HP, MP, AS, LT
24-10	5	noordoost 2, laaghangende bewolking, nevelig	RA, AS
27-10	12	noordoost 1 a 2, helder en koud	RA, JH, GP, HP, MP, AS, TS, EW
31-10	10	(tussen min 1 en 3 graden) zuid 2, later aantrekkend, bewolkt	RA, AS
3-11	10	zuid 3, helder en koud	HP, MP, AS, LT, EW
7-11	6	zuidwest 3, druilerig en grijs	RA, MP, AS
11-11	11	half bewolkt, matig zicht door laaghangende bewolking	JH, KH, RL, GP, HP, MP, AS, TS
14-11	9	zuidoost 1, half bewolkt, later meer blauw	RA, AS
17-11	10	zuid 2, helder en koud	HP, MP, AS, LT, EW

Er is 27 keer geteld. Een paar data springen eruit met slecht weer: 3 oktober, 17 oktober en 7 november waren druilerig/regenachtig. Op 24 oktober en 11 november speelde het matig zicht ons parten. De beroerdste dag van het hele seizoen was ongetwijfeld 6 oktober. Wigle Braaksma heeft ruim vier uur lang onder zijn paraplu dapper geprobeerd de score bij te houden. De paraplu hield hem dan relatief droog; hij constateerde ook dat zicht en gehoor ernstig beperkt werden.

Slechts 178 vogels kon hij noteren. Een telling in oktober trekt onder normale omstandigheden veel meer waarnemers naar de telpost. Bovendien kun je ook, juist in oktober, grote aantallen verwachten.

Dat met het slechte weer op deze dag ook nog de European Birdwatch letterlijk in het water viel, was een treurige bijkomstigheid. Niettemin, chapeau voor Wigle en zijn doorzettingsvermogen.

De top tien van 2012 ziet er als volgt uit. Daarnaast ter vergelijking de cijfers van 2011 en 2010.

2012:		2011:		2010:	
1. Spreeuw	5097	1. Spreeuw	3883	1. Kievit	2003
2. Vink	3469	2. Houtduif	3186	2. Spreeuw	1909
3. Grauwe gans	1884	3. Koperwiek	2781	3. Vink	1619
4. Koperwiek	1545	4. Vink	2449	4. Sijs	1588
5. Sijs	1158	5. Grauwe gans	2128	5. Houtduif	1313
6. Graspieper	1124	6. Kolgans	1731	6. Grauwe gans	1296
7. Veldleeuwerik	1013	7. Kievit	1425	7. Gans spec	1110
8. Boerenwaluw	975	8. Kokmeeuw	920	8. Koperwiek	970
9. Houtduif	958	9. Sijs	911	9. Kolgans	875
10. Kokmeeuw	927	10. Graspieper	811	10. Boerenwaluw	819

In de voorafgaande jaren is het nooit meer gebeurd dat de veldleeuwerik een top tien klassering wist te behalen. We hadden dit seizoen nogal vaak bewolkte lucht; voor het vinden van leeuweriken niet onbelangrijk. Het is een soort die je makkelijker hoort dan ziet. We zullen er zeker toch nog veel gemist hebben. Het aantal kollen was dit jaar uitzonderlijk laag (423). Kleine zwanen, toch wel echt een novembersoort, lieten helemaal verstek gaan. De grote zilverreiger wordt vaker gezien dan de blauwe reiger (maar dat is ook voor deze post, geen nieuwe ontwikkeling meer.)

Er waren ook weer nieuwe soorten voor deze telpost of soorten die maar heel sporadisch worden gezien. De zwarte specht hoort in dit rijtje, maar ook de slobbeend, de grauwe vliegenvanger en de koekoek. De formatie van 12 lepelaars staat nog stevig op mijn netvlies; erg fraai. Waarom we er ieder jaar weer in slagen GEEN gierzwaluw te zien, blijft een mysterie.

De telpost in de media:

In het vorige jaarverslag kon ik al melding maken van de emailgroep van trektellers van de Uithof. Ik heb de frequentie van verzonden email flink opgevoerd. Vaak stuurde ik als een soort briefing een kort berichtje voor de telling rond met de stand van zaken. Uit de reacties die mij bereikten, proef ik waardering. Het is lastig in te schatten wie wel of niet op de lijst wil staan. Ik weet dat er oud tellers zijn die zich nog steeds betrokken voelen en het daarom leuk vinden zo op de hoogte te blijven door deze digitale post. Ik neem aan dat iemand die echt verschoond wil blijven van de Uithofmededelingen mij dit wil laten weten.

De berichtgeving via het Utrechts Vogelnet is minder frequent dan voorheen gebruikt. De Utrechtse vogelaars kennen de telpost zo langzamerhand. Verder viel het aantal te vermelden "krenten" dit jaar tegen; wat in het verleden ook een reden was het UVN op te gaan.

De deelname aan de European Birdwatch (6 oktober) viel, ondanks de noeste inzet van Wigle Braaksma, grotendeels in het water. De coördinatie was dit jaar in handen van Marian Peterse. Via haar kon ik ook het eindverslag rond mailen.

Vanuit de afdeling Utrecht van het KNVV werd er een bezoek aan de telpost gebracht. Ik heb later aan Renee Lommen nog wat gegevens verstrekt voor het blad van het KNVV.

De site voor trektellend Nederland is trektellen.nl. Deze site verzamelt alle gegevens van de vogeltrek. Ook de cijfers van de Uithof worden daar gearhiveerd. Met een simpele muisklik tover ik iedere gewenste telling op het scherm. Ik blijf me verwonderen over zoveel vernuft. Het is ook erg informatief. Ik vroeg me bijvoorbeeld af hoe het komt dat de kruisbek weer niet is gezien. Dan blijkt dat bij omliggende posten dat ook het geval is. (dat maakt de waarneming van Jan Haakman van kruisbekken boven Lunetten achteraf nog mooier)

In het huisorgaan van de Vogelwacht Utrecht is een artikel gepubliceerd over de telpost en haar geschiedenis. Ik heb van verschillende kanten (Marian, Tienieke en Tom) wijze raad gekregen bij het schrijven van dit stuk. Frank Coenjaerts stelde foto's beschikbaar. Waarvoor nogmaals mijn dank.

Vogels rond de telpost:

De volgende soorten staan niet in het teloverzicht maar waren wel rond de renbaan aanwezig: waterhoen, meerkoet, groene specht, boomklever (H), boomkruiper (H), zwartkop (H), tjiptjaf, roodborst, winterkoning, zwarte roodstaart, havik, staartmees en huismus (13 soorten). Verder zijn er konijnen en verschillende soorten vleermuizen waargenomen.

Tenslotte:

De renbaan doet allang geen dienst meer als renbaan. Op tal van plaatsen zitten er gevaarlijke gaten dankzij de konijnen. Het middenterrein wordt nog wel gebruikt om paarden te weiden. Eén van de paarden bleek zich een trucje te hebben eigen gemaakt om door de afzetting heen te breken. Hij kwam zodoende tussen de tellers terecht. Ik heb het dier gevangen en met behulp van Guus weer achter het hek geplaatst. Jong en naïef als we waren wisten we nog niets over de economische betekenis van paardenvlees. Dat doen we de volgende keer anders!

De jaarlijkse trektellers-excursie ging op 31 maart naar Tiengemeten. We scoorden 72 soorten (waarvan 6 gehoord); zomertaling, geelpootmeeuw, blauwborst en de kleine zilverreiger vormen slechts een greep uit het rijke aanbod van deze dag.

De excursie van 2013 staat inmiddels ook gepland. Op zondag 24 maart hopen we richting Katwijk te gaan.

Ik wil iedereen hartelijk dank zeggen voor zijn of haar bijdrage. Samen naar vogels kijken en elkaar door de rustige momenten (die kennen we maar al te goed) slepen. Een prettig gezelschap met het altijd onvoorspelbare aanbod van vogels vormen de mix om nu al uit te kijken naar het nieuwe seizoen.

Anton Schortinghuis
Februari 2013

Adres: Dr. H. Th. S'Jacoblaan 55
3571 BL Utrecht
Telefoon: 030-2713307
E-mail: antonschortinghuis@gmail.com

De foto op de voorkant is gemaakt door Mervyn Roos bij Kamperhoek.
Met dank aan mijn dochter Mara voor de technologische ondersteuning bij het maken van dit verslagje.

Totalen 2012:

Totalen De Uithof, Utrecht 2012

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
1 Aalscholver	0	557	199	11	767	0	248 (1-sep)	74	20	1-sep	17-nov
2 Grote Zilverreiger	1	9	3	1	14	0	3 (12-sep)	33	9	25-aug	17-nov
3 Blauwe Reiger	1	1	3	0	5	0	2 (13-okt)	15	4	25-aug	17-okt
4 Purperreiger	0	1	0	0	1	0	1 (12-sep)	4	1	12-sep	12-sep
5 Ooievaar	0	2	0	0	2	0	2 (12-sep)	4	1	12-sep	12-sep
6 Lepelaar	0	12	0	0	12	0	12 (22-sep)	4	1	22-sep	22-sep
7 Knobbelzwaan	0	2	0	0	2	0	2 (1-sep)	4	1	1-sep	1-sep
8 Wilde Zwaan	0	0	0	1	1	0	1 (3-nov)	4	1	3-nov	3-nov
9 rietgans spec.	0	0	3	0	3	0	3 (27-okt)	4	1	27-okt	27-okt
10 Kolgans	0	1	283	139	423	0	109 (20-okt)	41	11	28-sep	17-nov
11 Grauwe Gans	34	558	1027	265	1884	0	299 (27-okt)	81	22	25-aug	17-nov
12 gans spec.	0	2	332	77	411	0	184 (27-okt)	41	11	22-sep	17-nov
13 Grote Canadese Gans	0	78	19	15	112	0	45 (1-sep)	30	8	1-sep	14-nov
14 Brandgans	0	0	0	2	2	0	1 (11-nov)	7	2	11-nov	14-nov
15 Nijlgans	0	35	52	36	123	0	19 (17-nov)	67	18	8-sep	17-nov
16 eend spec.	0	7	4	0	11	0	4 (29-sep)	11	3	12-sep	27-okt
17 Smient	0	0	28	0	28	0	28 (31-okt)	4	1	31-okt	31-okt
18 Wintertaling	0	3	0	0	3	0	3 (8-sep)	4	1	8-sep	8-sep
19 Wilde Eend	1	19	17	4	41	0	8 (22-sep)	56	15	14-aug	17-nov
Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
20 Slobeend	0	0	1	0	1	0	1 (13-okt)	4	1	13-okt	13-okt
21 Grote Zaagbek	0	0	0	2	2	0	2 (11-nov)	4	1	11-nov	11-nov
22 Wespandief	3	0	0	0	3	0	3 (20-aug)	4	1	20-aug	20-aug
23 Bruine Kiekendief	0	3	0	0	3	0	2 (22-sep)	7	2	12-sep	22-sep
24 Havik	0	0	1	0	1	0	1 (27-okt)	4	1	27-okt	27-okt
25 Sperwer	0	1	12	1	14	0	3 (27-okt)	33	9	28-sep	17-nov
26 Buizerd	2	2	1	1	6	0	2 (20-aug)	15	4	20-aug	11-nov
27 Torenvalk	0	2	1	2	5	0	2 (11-nov)	15	4	8-sep	11-nov
28 Smelleken	0	1	0	0	1	0	1 (8-sep)	4	1	8-sep	8-sep
29 Boomvalk	0	2	0	0	2	0	1 (12-sep)	7	2	12-sep	28-sep
30 Zilverplevier	1	0	0	0	1	0	1 (14-aug)	4	1	14-aug	14-aug
31 Kievit	2	188	267	121	578	0	176 (27-okt)	67	18	25-aug	17-nov
32 Watersnip	0	9	0	1	10	0	5 (28-sep)	19	5	8-sep	3-nov

33 steltloper spec	1	0	0	0	1	0	1 (14-aug)	4	1	14-aug	14-aug
34 Kokmeeuw	45	315	242	325	927	0	122 (3-nov)	100	27	14-aug	17-nov
35 Stormmeeuw	0	2	17	147	166	0	84 (14-nov)	44	12	1-sep	17-nov
36 Kleine Mantelmeeuw	10	15	6	2	33	0	5 (1-sep)	56	15	14-aug	17-nov
37 Holenduif	25	184	175	105	489	0	61 (22-sep)	96	26	14-aug	17-nov
38 Houtduif	28	97	728	105	958	0	229 (27-okt)	96	26	14-aug	17-nov
39 Turkse Tortel	0	9	0	0	9	0	5 (1-sep)	7	2	1-sep	29-sep

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaats	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
40 Halsbandparkiet	0	4	22	0	26	0	20 (27-okt)	15	4	29-sep	27-okt
41 Koekoek	0	1	0	0	1	0	1 (1-sep)	4	1	1-sep	1-sep
42 Zwarte Specht	0	2	0	0	2	0	2 (8-sep)	4	1	8-sep	8-sep
43 Grote Bonte Specht	0	14	5	2	21	0	5 (22-sep)	41	11	1-sep	17-nov
44 Boomleeuwerik	0	0	2	0	2	0	1 (10-okt)	7	2	10-okt	20-okt
45 Veldleeuwerik	0	0	998	15	1013	0	965 (20-okt)	33	9	10-okt	17-nov
46 Boerenzwaluw	153	817	5	0	975	0	218 (29-sep)	52	14	14-aug	18-okt
47 Huiszwaluw	35	292	0	0	327	0	115 (12-sep)	44	12	14-aug	29-sep
48 Boompieper	1	2	1	0	4	0	1 (25-aug)	15	4	25-aug	10-okt
49 Graspieper	3	620	476	25	1124	0	302 (29-sep)	81	22	25-aug	17-nov
50 Waterpieper	0	0	13	7	20	0	8 (27-okt)	22	6	17-okt	14-nov
51 gele kwikstaart spec.	1	2	0	0	3	0	1 (25-aug)	11	3	25-aug	22-sep
52 Grote Gele Kwikstaart	0	4	3	1	8	0	2 (13-okt)	26	7	8-sep	3-nov
53 witte kwikstaart spec.	0	67	65	6	138	0	19 (29-sep)	74	20	1-sep	17-nov
54 Witte Kwikstaart	5	1	2	0	8	0	5 (25-aug)	11	3	25-aug	6-okt
55 Heggenmus	0	9	0	0	9	0	3 (29-sep)	22	6	8-sep	29-sep
56 Roodborst	0	0	1	0	1	0	1 (27-okt)	4	1	27-okt	27-okt
57 Merel	0	2	16	4	22	0	5 (27-okt)	44	12	29-sep	17-nov
58 Kramsvogel	0	0	208	297	505	0	188 (11-nov)	26	7	27-okt	17-nov
59 Zanglijster	0	39	296	1	336	0	179 (13-okt)	59	16	8-sep	17-nov

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaats	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
60 Koperwiek	0	0	1339	206	1545	0	700 (20-okt)	48	13	10-okt	17-nov
61 Grote Lijster	0	6	15	2	23	0	5 (29-sep)	41	11	28-sep	14-nov
62 lijster spec.	0	2	0	0	2	0	2 (15-sep)	4	1	15-sep	15-sep
63 Grauwe Vliegenvanger	1	0	0	0	1	0	1 (14-aug)	4	1	14-aug	14-aug
64 Zwarte Mees	0	139	7	0	146	0	111 (22-sep)	26	7	5-sep	3-okt
65 Pimpelmees	0	10	2	0	12	0	6 (15-sep)	11	3	15-sep	10-okt
66 Koolmees	0	14	22	0	36	0	12 (20-okt)	41	11	1-sep	20-okt
67 Mees spec.	0	38	51	0	89	0	24 (29-sep)	48	13	8-sep	31-okt

68 Gaai	0	89	15	2	106	0	19 (22-sep)	52	14	8-sep	14-nov
69 Ekster	0	1	3	2	6	0	2 (27-okt)	15	4	12-sep	11-nov
70 Kauw	0	27	235	119	381	0	70 (10-okt)	67	18	12-sep	17-nov
71 Roek	0	0	4	0	4	0	2 (10-okt)	11	3	10-okt	31-okt
72 Zwarte Kraai	0	12	51	62	125	0	20 (7-nov)	85	23	1-sep	17-nov
73 Raaf	0	2	0	2	4	0	2 (28-sep)	7	2	28-sep	14-nov
74 Spreeuw	4	1629	2270	1194	5097	0	1197 (20-okt)	96	26	14-aug	17-nov
75 Ringmus	0	0	9	2	11	0	5 (31-okt)	15	4	24-okt	14-nov
76 Vink	1	229	2613	626	3469	0	786 (20-okt)	85	23	25-aug	17-nov
77 Keep	0	5	137	45	187	0	56 (17-okt)	48	13	29-sep	17-nov
78 vink spec.	0	4	118	77	199	0	50 (27-okt)	30	8	1-sep	17-nov
79 Groenling	5	26	36	14	81	0	7 (29-sep)	89	24	25-aug	17-nov

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
80 Putter	0	11	15	14	40	0	7 (27-okt)	56	15	1-sep	17-nov
81 Sijs	0	73	747	338	1158	0	176 (17-okt)	74	20	8-sep	17-nov
82 Kneu	0	9	14	1	24	0	10 (13-okt)	19	5	12-sep	7-nov
83 barsijs spec	0	0	2	0	2	0	1 (20-okt)	7	2	20-okt	31-okt
84 Goudvink	0	0	2	1	3	0	1 (10-okt)	11	3	10-okt	14-nov
85 Appelvink	4	36	9	0	49	0	10 (15-sep)	44	12	25-aug	20-okt
86 Rietgors	0	3	19	5	27	0	7 (20-okt)	37	10	28-sep	11-nov
87 Kleine vos	0	1	0	0	1	0	1 (22-sep)	4	1	22-sep	22-sep

Soort	Aug	Sep	Okt	Nov	Totaal	Ter plaatsse	Maximum	Presentie (%)	Presentie (dagen)	Eerste	Laatste
Totaal	367	6359	13269	4433	24428	0		100	27		
Teluren	5:10	21:10	24:06	11:31	61:57						